

STİLİSTİK AÇIDAN SÜLEYMAN NAZİF ŞİİRİ¹

Kabul Tarihi: 29.01.2016

Yayın Tarihi: 13.04.2016

Salih UÇAK***Öz**

Şiir dili, keyfiyet bakımından doğal dilin dışında farklı özellikler taşıyan üst bir dildir. Sözün inşasında sözcüklerin apayrı bir mimari yakaladığı bir dildir. Dilin kendine özgü kurallarını sanatsal bir gaye ile reddeden şiir; yepyeni bir yapı ile okuyucuyla buluşur. Şair, söylenenlerden çok söyleyişlerin öznesidir. Şair, dil işçiliği nispetinde değer kazanır. Kalcılığ, kemiyetten çok keyfiyete bağlıdır. İltifata tabi olan sanatın kimlik kazanması dille mümkündür.

Retorik, şiirin temelidir. Şairler, daima sözün güzelliği peşindedir. Süleyman Nazif, belagati önceleyen ve sözün kudretine inanan bir şairdir. Şiirlerinde kelimelerin büyümesine kapılan klasik bir şair edası sezilir. Bu çalışmada Süleyman Nazif'in şiirlerini stilistik açıdan incelemeye gayret ettik

Anahtar Kelimeler: Süleyman Nazif, şiir dili, stilistik, üslup

SÜLEYMAN NAZİF'S POETRY FROM A STYLISTIC PERSPECTIVE**Abstract**

Poetic language is a language with differing features top outside circumstance in terms of natural language. Poetic language is distinct mention of the word is the construction of an architectural language that is captured. Refusing poetry peculiar rules of the language with an artistic purpose; meet with the reader with a brand-new building. The poet is the subject of much of the spoken utterance. The poet gains in proportion to the language workmanship. Persistence of the poet, much depends on the circumstance of quantity. The identity of the winning art language which is subject to compliment possible.

Rhetoric is the basis of poetry. Poets always seek out the beauty of the lyrics Suleyman Nazif, precede the rhetoric is a poet who believes in the power of words. A classic expression of the magic of words in the poem the poet is perceived. In this study, we have endeavored to examine the stylistic aspects of his poetry.

Keywords: Suleyman Nazif, poetic language, stylistic, wording.

Giriş

Edebî dil; sanatçı ile okuyucuyu birbirine bağlayan ve orijinal bir iletişim sağlayan müşterek bir dokudur. O dokunun içinde; üslup, kelime serveti, kelimelerin birbiri ile olan bağlantıları, konunun ele alınış biçimi, mecazlar dünyası, cümle ve bölümlerin sırası, muhteva ve şekil ilişkileri gibi iç içe girmiş hususların tek bir ifadede toplandığı görülür. Bu birliktelik, orijinal bir anlatım ağını ifade eder(Önal, 2008, 28)

Şairlerin şiirlerinde kullandıkları kelimeler; onların ruh dünyası, hayat tarzı, düşünüş biçimleri ve yaşadıklarıyla yakından ilgilidir. Şiir dilindeki arkaik özellikler çoğunlukla edebi anlayışlarına bağlıdır. Dilin gizli ve etkin kullanımı, şairin sanatını etkiler. Şair, kendine özgü yeni ve farklı bir dil oluşturabildiği ölçüde kalıcı olur. İfadenin orijinalliği, varlığın şiirdeki doğal örüntüsü ile edebi yansımaları, şairin kimliğini göstermesi bakımından dikkate değer özellikler olduğunu gözden kaçırmamak gerekir.

Nazif'in tabiata bakışı sınırlı değil, sonsuzdur. Bakışı eşyaya ve bütün varlıklara dönüktür. Onun anlık yakalayışlarındaki sezgi oldukça güçlüdür. Şiir dilindeki mecaz ve metaforlarda bu sezginin tesirleri görülür.

¹ Bu yazı, Said Paşa ve Süleyman Nazif Sempozyumu (26-27 Mart 2015 Diyarbakır)'unda sunulan tebliğin genişletilmiş hâlidir.

* Erbil Selahaddin Üniversitesi, Diller Fakültesi, Türk Dili Bölümü, salihucak21@hotmail.com

Süleyman Nazif, belagat kurallarına sıkı sıkıya bağlı bir şairdir. Dilin inceliklerini bilerek yazmış, şiirlerinde her kelimenin ağırlığını hissederek kaleme almıştır. Savruk, başıboş veya gereksiz kelimelerden uzaktır. Ahmet Haşim'in "Son Şarklı" adlı yazısında Süleyman Nazif ile ilgili ortaya koyduğu tespitler oldukça çarpıcıdır:

"Süleyman Nazif kelimelerin serdari idi. Kelimeler şimdi onsuz başıboş bir sürüdür. Cansız kamus onun elinde bir meşale gibi yanardı. Nazif, ateşten parmaklarıyla kelimelere dokununca onları garip bir seyyale ile (akıcılıkla) canlandırmasını bilirdi" (Haşim, 1928, 8-9).

Nazif, şiirde nida sanatını diğer üslup özelliklerine göre daha sık kullanır. Nidayı vazgeçilmez bir ahenk unsuru olarak değerlendiren sanatçı, bu yönüyle "haykıran şair" imajı ile karşımıza çıkar. Dönemin bir özelliği olarak Tanzimat ve sonrası şairlerde bu özellik sıkça göze çarpmaktadır. Namık Kemal'in pek çok şiirinde benzer bir söyleyişi görmek mümkündür. Nazif'teki Namık Kemal tesiri, bu yönüyle de alenidir.

Şair için yegâne amaçlardan biri, şiirde kendine özgü bir dil oluşturmaktır. Nazif'in şiirleri incelendiğinde onun "kişisel bir dil oluşturma" çabasında olduğu görülecektir. Kelimeler, onun şiir dizelerinde bambaşka bir bağlamla karşımıza çıkar. Kullandığı kelimelerin kendi ruhu ile uyuşmasını ister, onları kendince yoğurur ve yeniden yorumlar. Kültürel birikimi ve entelektüel kişiliğiyle Osmanlı'nın son yıllarına damgasını vuran sanatçı ve devlet adamı Nazif, edebi muhitin eski yeni sayfalarında "Daüssıla" şairi olarak yer almıştır.

Nazif, gücünü kelimelerden alan bir şairdir. İçindeki milli şuur ve ıstırap onu yazmaya iten en önemli nedenlerdir. Kelimelerin büyüdü dünyası, onun şiir ve nesirlerinde ayrı ayrı varlık tabloları şeklinde görülür. Her bir eseri, bir varoluş tablosudur. Kendini, milletini ve geleceğini nakşettiği birer tablodur.

1. Süleyman Nazif Şiirinde Stilistik Özellikler

2. 1. Dize/Mtsra Kuruluşları

Şiir, hiç şüphesiz üst bir dilin kullanıldığı edebi sanattır. Dilin canlılığı, akıcılığı şairin şiirsel yeteneğine bağlıdır. Şiirsel boyut ve dilin ritmik yapısı edebi ifadenin vazgeçilmez iki temel unsurudur. Güçlü şairler, şiiri edata bir mimar gibi örer. Kelimeleri ve ekleri bir araya getirirken sanatlı ve sistemli bir yapı oluşturduğunu bilir. Bu nedenle kelimelerin ses ve mantık yapısını dikkate alır. Kavram ve algılama estetiğini bilinçli bir çaba ile işler. Alelaide bir iş yapmaz.

Süleyman Nazif, "Dicle ve Ben" şiirinde söz mimarisine uygun olacak bir biçimde kelime ve dizelerle oynar. Her bir kelime, ses ve anlam açısından birbiriyle uyuşmuş bir bütün olarak karşımıza çıkar:

Geçme lâkayd önünden ey Dicle,
Hürmet et mâtem-i muazzamuna,
Geçme bî-his.. bu kimsesiz kavmin
İnkulâb et sirişk-i hasretine

Şiirin 1. ve 3. dizelerindeki kelime tercihlerine dikkat edildiğinde fiil/yüklem ile zarfın mükemmel uyumları görülür. "Geçme" emir kipiyle "lâkayd" ve "bî-his" zarfları bir söz ustasının inceliğiyle özneye bağlanmıştır. Yine 2. ve 4. dizelerdeki "hürmet et" ile "inkulâb et" birleşik fiillerinin bağlandığı "sirişk" ve "matem," usta elin sihirli dokunuşunu göstermesi bakımından önemlidir.

Duygu yoğunluğunu, doğru kelimelerle ifade etmek sanatçı için elzemdir. Süleyman Nazif, kullandığı kelimelere ruh üfleyen bir sahir gibidir. Onları sever, başkalaştırır ve canlandırır. Onun şiirinde yüklem ağırılığı kadar öznenin taşıdığı rol de değerlidir. Yukarıdaki bölümde “Dicle”nin kültürel kimlik taşıyıcılığı, doğu düşüncesindeki yeri, edebi imajı dolayısıyla kazandığı değer, onu vicdanlı olmaya zorlayan bir konuma taşır. “Ben”in “Dicle” ile kurduğu temas, çocukluk yıllarına kadar uzanır. O yıllardaki tanışıklık, bilinçaltı ve anlatı geçmişi; onu yüceltir.

Dicle, sadece bir nehir değil, şairin hissiyatını taşıyan zaman ve mekâna şahitlik etmiş bir varlıktır. Ona atfedilen kişilik, şairin yaşamındaki kuvvetli bağların coğrafyaya yansımalarıdır.

Ne *o çehrende* ân be ân *kararan* ?..
Beni *korkuttu* gördüğün *rü'yâ!*..
O *karanlık, ölümlü uykundan*,
Söyle Bağdâd, *uyanmadın mı daha?*..

Yüklem öncelemeleri ve bağlam, şairin kimlik ve kişiliğini ortaya koyan emarelerden sayılır. Süleyman Nazif, yazdığı hemen her şiirde bütün hissiyatını ortaya koymaya çalışır. “Bağdat”ın kaybı söz konusu olunca şairin kelimeleri renk değiştirir. Fiil, sıfat ve isimlerin “*karardığını*” görürüz. Yasla “*kararan bir çehre, korkulu rüya, ölümün soğuk ve karanlık yüzü*” şiire akın eder...” Eskilerin “tenasüp” dediği sanatlı anlatım, bize kelimelerin tesadüfen bir araya gelmediğini hatırlatır. Şair, his dünyasıyla kelime kadrosu arasında “*köprü*” kurarken tıpkı bir mimar titizliğiyle çalışır. Taşların/kelimelerin renk ve desenine, nehrin enine boyuna, muhitin coğrafi özelliğine, taşıyacağı yüke dikkat eder. Şairin “ben”i, şiirin mısralarında kelimelere nakşolur. Nazif, ruhundaki karamsar tabloyu, sıfat ve fiillerin estetik ifadelerinden yararlanarak ortaya koyar.

Şiirde devrik cümle kurgusu ile ifadeyi dönüştürme, şair için elzem bir dil işçiliğidir. Söz dizimi, şiirin nesirle olan farklılığı noktasında en kestirme yolu işaret eder. Dizgeyle oynayan şair, manaya derinlik katar, özgünlüğü bu yöntemle yakalamaya çalışır.

2.2 Fiil ve Fiilimsi Kullanımları

Şiirde fiil kullanımı isim ve sıfat kullanımına göre risklidir. Nesrin seçimi fiil, şiirin ise isim ve sıfattır. Bu nedenle şiirde fiil veya fiilimsileri kullanmak cesaret ister. “Dinim kinimdir” diyen bir şair, bir milletin buhranlı ve zor zamanlarında omuzladığı davayı taşırken “eylem” adamı oluverir.

Süleyman Nazif, Namık Kemal’in tesiriyle vatan konusunu işlerken “*haykıran adam*” imajı ile karşımıza çıkar. Gurbet ve bireysel konuları işlerken de –Abdülhak Hamit Tarhan’ın tesiriyle²- aşırı duygusallıkla müşahede ederiz:

² Süleyman Nazif, Batarya ile Ateş adlı eserinde “Abdülhak Hamit’e” başlığıyla kaleme alınan mektupta bu tesiri şöyle ifade eder: “Başımı dâhiliğimizin eşğine koyarak biraz ağlamak isterim. Beni bu dakikada ebediliğin sığınağı olan yüce katınıza ileten ağlama gereksinmesi, kişilikle ilgili emellerin kırılmış bulunması üzümlüğünden değil, yaralı ve çok sevgili yurdun o darmadağın görüntüsünden doğmaktadır. Keşke bugünlerde yaşayanlar arasında bulunmasaydım!... Keşke bundan önceki zamanların hepsinde ayrı ayrı öleydim de bu zamanda, bu dakikada yaşamayaydım!...”

Yurt sevgisinin toplumsal erdemlerin en büyüğü olduğunu biz en önce sizden öğrenmiştik. Siz Ziya Paşa, Şinasi Efendi, Namık Kemal Bey gibi büyük ve pek büyük arkadaşlarınızla bu ulusa görevlerin en yücesini aşıladınız ve öğrettiniz. Size gelinceye dek bizde yurt sözcüğünün anlamı herkesin özel zevkine ve kişisel anlayışına göre değişiklikler gösterirdi.” s. 99-105

*Seni ölmüş.. ve büsbütün ölmüş
Sanarak münkesir, harâb olurum;
Bizi de öldürür diğer bir ölüş,
Yani senden müebbeden mahrûm
Yaşamak en fecî ölümlerden
Daha dehşetli bir musibet olur...*

Yukarıda “Yâr-ı Nâim”den alınan bentte “öl-” fiili tekrar tekrar kullanılmıştır. Normal şartlarda bir bentte bu kadar tekrar, şiirselliği bozar. Oysa burada şair, kelimeyi farklı türlerde kullanmak suretiyle bunun önüne geçer. “Ölmüş, öldürür, ölüş ve ölüm” ritmi sağlayan bir tekrarlama olarak şiire değer katar.

*Gözümde kalmadı yer, gök; batar, çıkar, giderim...
Zemîne münkesirim, asûmâna muğberim-*

Daüssıla’dan alınan beyte, “batar, çıkar, giderim...” fiillerinin kullanım kolaylığı, şairin ustalığını ortaya koyar. Sırtmadan, duyguyu bozmadan söylenen bu ifadelerdeki pürüzsüz yapı, Süleyman Nazif’in şiir keyfiyeti bakımından geldiği noktayı gösterir.

Kelime dizilişi, şairin nasıl bir kompozisyonla karşımıza çıktığını, neyi öncelediğini göstermesi bakımından önemlidir. Nazif, fiil ve sıfatların karmaşık örüntüsünden yepyeni bir üslup yakalar. Birinci ve ikinci tekil zamirlerin ifadeye kattığı samimiyet, dil estetiği bakımından “özne”nin işlevselliğini öne çıkarır. Nazif, özneyi duygunun aktif unsuru olarak kullanır. Şiirin öznesi, edilgen değil, etkindir.

2.3 Dönemin Siyasî/Sosyal Durumuna İlişkin Söz Varlığı

2.3.1 Kişi/yer veya Nesneye Yazılan Şiirler

Şiir, zihniyet bakımından yazıldığı dönemin özelliklerini taşır. Nazif, şiirini meydana getirirken yaşadığı, gördüğü, bildiği objelerden yola çıkıyor. Çoğunlukla yazdıklarıyla özdeşleşme arzu içindedir. Edebi anlatılarda mekân, kişi ve nesnelere amaca götüren birer araç olarak kabul edilir. Nazif, bu aracı en iyi kullanan sanatçılardan biridir.

“Süleyman Nazif, yazı ve şiirlerinde ruhunun bütün coşkulu dargınlıklarını ve kırgınlıklarını ortaya koymuş, milletin okuyan ve duyan kısmına hislerini hararetle nakletmiş, elem şeklinde gönüllerde, matem gibi gözlerde birikmiştir”(Göçgün, 2010, 112)

Nazif, özellikle nesirlerinde Nef’î’nin tesirindedir. Onun hicvini ödünç almış iyi bir mirasçısıdır. Fuzulî’nin duygu yoğunluğundan etkilense de esas itibarıyla Nef’î’yi örnek aldığı söylemek lazımdır. Şair olarak Namık Kemal’i takip eden Nazif, ondan çok şey öğrendiğini kendisi ifade eder.

Şiirdeki söz varlığı, şairin arka planda sahip olduğu birikimi gözler önüne serer. Kelime seçimi, “küçük içindekini dışarıya sızdırması” ile ifade edebilir. Nazif’in kullandığı kelime kadrosu, onun değer yargıları hakkında bize bilgiler verir. Onun yazılarında;

Dicle, Basra, Fuzûlî ve Nef’î, Bağdat/Irak, Malta, Hz. Hüseyin... isimleri öne çıkar. Bu isimler; onun yaşadığı coğrafya, kültür ve medeniyet hakkındaki incelemelerini yansıtır. Şairin medeniyet tasavvuru ile bağlı olduğu gelenek, bu bakımdan önem arz eder. Aşağıdaki örnekler, bu tasavvurun dışavurumu olarak okunabilir:

*Ben eminim, bu matemî firkat
Gececektir.. Yine (Behîst-âbâd)
Olacaksın... eminim, âh fakat!..*

Yar ü ağyâr önünde ey Bağdâd

...

Söyle ey Dicle, ey mübârek nehr,

Şûh u lâkayd akar mısın hâlâ?

Dicle ve Irak... Nazif için sıradan iki kavram veya iki “şey” değildir. Hayatı anlamlı kılan iki varlık. Kelimeler, şairlerin zihniyet topoğrafyasında anlam kazanmış değerlerdir. Nazif’e göre, Dicle ve Irak, sadece yeryüzüne ait iki maddi varlık değil; aynı zamanda mitik ve mistik değer taşıyan iki varlıktır. Şair, tarih boyunca pek çok medeniyete beşiklik etmiş bu coğrafyayı bilinçli bir bakışla okur. Dicle ve Fırat havzasının kutsal metinlerde yer alması- Arz-ı Mev’ud-, peygamber torununun bu topraklarda şehit olması, pek çok peygamberin bu topraklara gönderilmiş olması bakımından önemlidir. Bu bağlamda Irak, Basra, Malta ve Dicle; Nazif’in ontolojik olarak tutunduğu poetik mekânlardır.

Ey Irak’ın melike-i nâzi,

Kalacaksak cihânda biz sensiz,

Yeryüzünde değil bu ömr-i zelîl,

Ahirette cinânı istemeyiz!..

Dinî ve vatanî kavramlar, Nazif’in şiirinde iç içe geçmiştir. Kavramların arkasındaki derin mana, tarihsel ve mistik geçmişin yansımalarını taşır. Hemen her kavramı bu değerler etrafında değerlendirmek gerekir. Şiir, basit bir duygu veya düşüncenin anlatımı değil, şuurlu bir bakışın ifadesidir.

Ser-i mübârekin ey kurre-i dü çeşm-i Resûl,

Şehâdetinde senin ten cüdâ olup gitti;

Bugün de, tâli-i İslâm'a bak ki, meşhedini

Verüp adûya yetîm-i vatan cüdâ etti.

Nazif’in Hz. Hüseyin için kaleme aldığı dörtlük, onun hem Ehl-i beyt’e olan sevgisini ifadesi etmesi bakımından hem de Irak’ın yaşadığı tarihsel trajediyi yeniden yaşaması bakımından önemlidir. İslam’ın kaderi, Bağdat’ın düşmesi ile tekerrür etmiştir.

Dicle, Bağdâd'a ninniler söyle,

O senin tıfl-ı şîr-hârındır,

Bunu târihe sor, unuttunsa;

Ebedî dâr-ı iftiharındır

Akif’in Bursa’nın Yunan işgaline uğraması ve ecdadın türbesine yapılan hakaret üzerine yazdığı “Bülbül” şiirindeki hissiyat ile Nazif’in Bağdat’ın işgali üzerine kaleme aldığı “Dicle ve Ben” şiirinin hissiyatı aynıdır. Şair, bu hissiyatı derin bir elemle anlatır. Geçmişe baktığında o ihtişamlı mazinin akislerini görüp ye’se düşer. Geçmişin şaşası, tarihî zaferler ve tarifsiz kahramanların hatırası önünde yaşanan gerçek kahredicidir. Şair, büyük bir aciyet ve çaresizlik içinde yaşananlara seyirci olmaktadır.

Yine gördüm bu şeb Süleymân’ı,

-Vardı mâtem nişânı tâcında,

Titriyordu erike-i şânı

Vatanın pîş-i ihtilâcında-

Dedim:

-Ey fâtiḥ-i güzîn-i Irâk,

-Ey Fuzûlî kasîde-sâzı olan!..-

Geçecek mi bu devr-i cevr-i firak?..

Yoksa, sen söyle, ey büyük Sultân.

Nazif, çaresizlikle karşılaşınca realiten kaçarak hayale sığınmayı tercih eder. Ümitsizlik, Kanunî'yi şiire davet eden en önemli etkidir. Tarihe sığınma, geçmişin izinde geleceği okuma isteği, hâlin kâl'e dönüşümünden başka bir şey değildir. İnsanoğlu üstesinden gelmediği durumlarla karşılaşınca daha üst varlıklardan yardım umar. Nazif, aynı durumdayken realiten kaçır, onunla karşılaşmak ve durumu kabullenmek istemez.

Nazif, düşünde gördüğü tarihi karakterin mekânla bağlamını öne çıkararak "bir düşü değil de bir musahabeyi" aktarmaya özen gösterir. Şairin içinde bulunduğu ruhsal durum, ifadeye doğrudan yansır. Fuzulî'nin Irak fatihine methiye yazması ile devrin yöneticilerini uzak çağrışım yoluyla şiire getirmesi ustacadır.

Şairin imdada çağırıldığı kişi aslında Kanunî değil, onun mirası üzerinde oturan neslidir.

Nazif'in vâveylası, ataların tarihî misyonuna çağrıdır. Vatanın içine düştüğü hal, ümitsizlik ve karamsarlık havası Nazif'i hüznlendirmektedir. Bu bakımdan gördüğü manzara hissiyatını etkilemekte ve acıyla bu manzarayı kendi penceresinden tasvir etmektedir.

SONUÇ

Şair, söylenenlerden çok söyleyişlerin öznesidir. Şair, dil işçiliği nispetinde değer kazanır. Kalıcılığı, kemiyetten çok keyfiyete bağlıdır. İltifata tabi olan sanatın kimlik kazanması dille mümkündür. Süleyman Nazif, şiirdeki keyfiyeti önceleyen şairlerden biridir.

Bir şiir, bir beyit veya bir dizenin hangi sözle başlayacağı dilbilgisi kurallarına göre değil, şiir sanatının inceliklerine göre belirlenir. Nazif, bu konuda oldukça başarılı bir dil mimarıdır. Fiil, sıfat ve zamirlerin kullanışı ile bunların işlevleri noktasında şiirselliği ön plana çıkarır. Mananın derinlik kazanması için kelimelerle oynar, onlara yeni anlam elbiseleri diker.

Kelime seçimi, şairin kimliği ve bakış açısı ile ilgilidir. Her kelime bir bakıma onun zihnî dünyasına tutulmuş bir aynadır. Nazif'in kelime kadrosu, tarih, kültür, inanç ve coğrafya bağlı olarak değişiklik gösterir. Ruhsal durumu, anlık duygu değişimleri kelime seçimine etki eder.

Süleyman Nazif; terim, deyim ve kelimeleri yerli yerinde kullanmıştır. Dile hâkimiyeti üst düzeydedir. Sanatsal kaygı taşıyan şair, sanatkârane üslubun gereği olarak farklı incelemelere sahiptir. Onun şiirinde her kelime, tarihsel yolculuğuna bağlı olarak kültürel kimlik ve kazanıma uygun olarak kullanılır.

Ses ve biçim, onun şiirinde vücut bulmuş mimari bir yapı gibi sağlamdır. Kelimelerin ses değerleri ile şiirin biçim özellikleri birbirini tamamlar. Nazif, dize kadar dizgeye de

önem verir. Dizelerin sıralanışı ile kelimelerin dizilişi arasında estetik bir oran vardır. Bu dizilişte öncelenen değer, anlamdır.

Nazif, millî hissiyatını gerçekçi ve gelenekçi ifade kalıplarıyla aktarmaya çalışır. Bunu yaparken etkisinde kaldığı şairlerin üslup özelliklerinden izler taşır. Nazif, klasik şiirin estetiği kadar yeni şiirin ifade imkânlarından da faydalanır. Şiirinde bu bağlamda belli bir odak olmasa da kendine özgü bir dil geliştirdiğini söylemek gerekir.

Nazif, var olanı/eşyayı kendi değer yargılarına göre yorumlar. Bu yorumlamada dinî ve millî hassasiyeti her şeyden öncedir.

2. KAYNAKLAR

1. Göçgün, Ö. (2010), *Süleyman Nazif*, AKM Yayınları, İstanbul.
2. Haşim, A. (1928), *Gurebahâne-i Laklâkân*, İstanbul.
3. Nazif, S. (1918), *Firak-ı Irak*, Mahmut Bey Matbaası, İstanbul.
4. Nazif, S. (1924), *Malta Geceleri*, Halk Kütüphanesi, İstanbul.
5. Nazif, S. (1919), *Batarya ile Ateş*, Matbaa-i Amire, İstanbul.
6. Önal, M. (2008), “Edebî Dil ve Üslup” *A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi* S.36, Erzurum.